

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 348/2020-121

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného Mgr. Miroslavou Ficovou, advokátkou, Mierové námestie 24, Nová Dubnica, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Nc 5/2019-473 z 28. novembra 2019 v rozsahu jeho II. výroku a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Nc 2/2020-514 z 30. marca 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Nc 5/2019-473 z 28. novembra 2019 v rozsahu jeho II. výroku **bolo porušené** základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Nc 5/2019-473 z 28. novembra 2019 v rozsahu jeho II. výroku **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Nc 2/2020-514 z 30. marca 2020 **zrušuje**.
4. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy **375,24** eur a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 6. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Nc 5/2019-473 z 28. novembra 2019 v rozsahu jeho II. výroku (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa napadla v zmysle Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 I. senátu ústavného súdu a sudcom spravodajcom v tejto veci bol sudca ústavného súdu a člen I. senátu ústavného súdu Rastislav Kaššák, ktorý ústavnému súdu pripísom z 13. februára 2020 oznámil dôvody jeho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v tejto veci. Podstatou tohto oznámenia bola skutočnosť, že sudca ústavného súdu Rastislav Kaššák bol v minulosti v prípade osoby sťažovateľa predsedom disciplinárneho senátu Slovenskej advokátskej komory, a to v prípade, keď bol sťažovateľ disciplinárne stíhaný za skutok, ktorý bezprostredne súvisí aj s ústavnou sťažnosťou. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 119/2020 z 11. marca 2020 rozhodol o vylúčení sudcu Rastislava Kaššáka z konania a rozhodovania v tejto veci.

3. Podaním doručeným ústavnému súdu 24. februára 2020 sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti voči sudkyňi ústavného súdu Jane Baricovej, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 219/2020 z 12. mája 2020 tak, že ju nevyvylúčil z konania a rozhodovania v prejednávanej veci.

4. S ohľadom na uvedené (bod 2 a 3) a v súlade s čl. III ods. 1 písm. a) rozvrhu na rok 2020, podľa ktorého neprítomného alebo vylúčeného člena senátu, ktorý má štyroch členov, zastupuje jeho ďalší člen, zaradený do iného zloženia daného senátu [čl. II bod 3 písm. a) a b) rozvrhu], ako je zaradený neprítomný alebo vylúčený člen, ústavnú sťažnosť sťažovateľa mal prejednať a rozhodnúť I. senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Ivan Fiačan (sudca spravodajca) a Miloš Maďar. Podľa čl. XI bodu 1 nového rozvrhu práce na rok 2021 vec nasleduje sudcu spravodajcu do nového senátu s výnimkou, ak sa stal sudcom spravodajcom podľa čl. III bodu 3 – vylúčenie sudcu spravodajcu. Preto vec rozhodol senát v pôvodnom zložení (sudcovia Jana Baricová, Ivan Fiačan a Miloš Maďar). Keďže podľa rozvrhu práce na rok 2021 senát v tomto zložení nemá predsedu (predsedom je vylúčený sudca Rastislav Kaššák), členovia senátu podľa čl. III bodu 4 rozvrhu práce na rok 2021 na prerokovanie a rozhodnutie tejto veci *ad hoc* zvolili sudkyňu Janu Baricovú za predsedníčku senátu.

5. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného v konaní o ochranu osobnosti vedenom na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 7 Co 22/2019, v ktorom sa sudkyňa krajského súdu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) domáha voči sťažovateľovi ako poslancovi Národnej rady

Slovenskej republiky ochrany svojich osobnostných práv a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 200 000 eur. Spor bol v prvej inštancii vedený na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 16/2017. Dňa 7. júna 2018 vydal okresný súd rozsudok č. k. 9 C 16/2017, ktorým v celom rozsahu vyhovel žalobkyni a zaviazal sťažovateľa na písomné ospravedlnenie, priznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v sume 200 000 eur a súčasne jej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu v celom rozsahu odvolanie, v dôsledku čoho si bol sťažovateľ vedomý toho, že spis bude predložený na konanie a rozhodnutie niektorému zo senátov občianskoprávneho kolégia krajského súdu. Z tohto dôvodu podal 12. júna 2018 námietku zaujatosti, ktorou namietal zaujatosť všetkých sudcov krajského súdu.

7. O námietke zaujatosti sťažovateľa rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že z prejednávania a rozhodovania tejto veci vylúčil sudcov krajského súdu uvedených v I. výroku tohto uznesenia, nevylúčil sudcov krajského súdu vymenovaných v II. výroku napadnutého uznesenia a vo vzťahu k sudcom krajského súdu uvedených v III. výroku napadnutého uznesenia konanie o ich vylúčení zastavil.

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu v rozsahu jeho II. výroku, ktorým nevylúčil v ňom uvedených sudcov krajského súdu z prejednávania a rozhodovania v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 22/2019, boli porušené jeho označené základné práva, argumentujúc, že uznesenie najvyššieho súdu v napadnutom rozsahu je nepreskúmateľné, vnútorne si odporujúce, a teda arbitrárne, svojvoľné a zjavne neodôvodnené.

9. Sťažovateľ sa domnieva, že pri rozhodovaní o námietke zaujatosti najvyšší súd síce vo všeobecnej rovine poukázal na účel právnej úpravy v zmysle § 49 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ako aj na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ale v prejednávanej veci nedostatočne zohľadnil objektívnu stránku nestrannosti zaujatosti a nepostupoval v zmysle aplikovateľného testu „tzv. zjavnej domnejšej zaujatosti“ (z tzv. teórie zdania). Najvyšší súd podľa sťažovateľa *„nezohľadnil, že v predmetnej veci by sťažovateľom uvádzané konkrétne okolnosti odôvodňujúce vylúčenie všetkých sudcov krajského súdu z prejednávania a rozhodovania daného sporu, viedli každého čestne zmyšľajúceho a informovaného pozorovateľa (človeka) k záveru, že existuje reálna možnosť, že krajský súd je zaujatý, resp. že nie je nestranný a nestrannými a nezaujatými nie sú ani sudcovia na ňom pôsobiaci“*.

10. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti venuje konkrétnym okolnostiam, podľa neho zakladajúcim zaujatosť sudkýň zaradených do senátu 7Co (Mgr. Unčovská, JUDr. Walterová a JUDr. Wallnerová), ktoré by mali predmetnú vec prejsť a rozhodnúť. Najvyšší súd podľa sťažovateľa nezohľadnil najmä vyjadrenie jednej z členiek tohto senátu (JUDr. Silvie Walterovej), že žalobkyňa osobne pozná niekoľko rokov, že ju žalobkyňa podrobne informovala o predmetnom spore a oboznámila ju so skutočnosťami, ktoré predchádzali podaniu jej žaloby, a sama požiadala o svoje vylúčenie z rozhodovania o tejto veci, pričom je podľa sťažovateľa zrejmé, že táto sudkyňa má pomer k veci, ktorý je *„natolko významný, že jej znemožňuje predmetnú právnu vec prejsť a rozhodnúť nestranne a nezaujato, a ako taký je spôsobilý ovplyvniť jej procesný postup vo veci ako aj výsledok rozhodovania o podanom odvolaní sťažovateľa“*. Sťažovateľ ďalej uviedol, že

sudkyňa JUDr. Walterová má pomer k žalobkyni ako strane sporu, keďže táto uviedla, že sa so žalobkyňou pozná niekoľko rokov a takmer rok a pol spolu pracovali na krajskom súde v rovnakom senáte 10 Co.

Sťažovateľ podobne poukázal na skutočnosť, že aj ďalšie sudkyne senátu krajského súdu 7 Co, ktoré by mali jeho vec prerokovať a rozhodnúť, majú pomer k predmetu sporu aj k oboj stranám sporu. Mgr. Adela Unčovská je zaradená do senátu krajského súdu 7 Co, ktorý je zároveň vzájomne zastupujúcim senátom so senátom žalobkyne 10 Co. Podľa názoru sťažovateľa *„už táto samotná možnosť žalobkyne zakladá nerovnosť medzi stranami sporu, keďže sťažovateľovi takýto kontakt s menovanou sudkyňou nie je a ani nebude umožnený... Významné okolnosti týkajúce sa ohrozenia rovnosti strán sporu a rovnosti zbraní... je pritom možné v plnej miere aplikovať aj na sudkyňu JUDr. Nadeždu Wallnerovú a tiež aj na ostatných sudcov krajského súdu, ktorí neboli vylúčení z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci, a preto v plnej miere opodstatnene odôvodňujú potrebu vylúčenia všetkých sudcov, ktorí v súčasnej dobe aktívne pôsobia na krajskom súde.“*

11. Ďalej sťažovateľ namieta, že najvyšší súd v napadnutom uznesení náležite nevzal do úvahy okolnosti, ktoré zakladajú zaujatosť všetkých sudcov krajského súdu. Tie majú podľa jeho názoru spočívať v tom, že žalobkyňa je s nimi v kolegiálnom vzťahu, má možnosť sa pred nimi prezentovať v pozitívnom aj negatívnom zmysle, a teda tento vzťah *„nemôžno považovať za neutrálny a za taký, ktorý by rešpektoval zásadu rovnosti sporových strán“*.

12. Podľa sťažovateľa napadnuté uznesenie trpí vnútornou rozpornosťou a svedčí o jeho celkovej arbitrárnosti, pretože najvyšší súd bez jasného odôvodnenia nevyhlásil tých sudcov, ktorí vo svojich vyjadreniach uviedli, že sa žalobkyňou poznajú dlhší čas a práve z tohto dôvodu, naopak, vylúčil iných sudcov krajského súdu uvedených v I. výroku napadnutého uznesenia. Obdobne najvyšší súd rozhodol v prípade rodinných príslušníkov, ktorí spoločne pôsobia ako sudcovia na krajskom súde, pričom sťažovateľ uvádza, že *„rodinné príbuzenstvo vždy zakladá osobný vzťah medzi takýmito osobami bez ohľadu na to, či takýto vzťah má pozitívny alebo negatívny charakter“*.

13. Najvyšší súd podľa mienky sťažovateľa nesprávne a neodôvodnene nevyhlásil tých sudcov krajského súdu, ktorí v súčasnosti pôsobia alebo v minulosti pôsobili v jednom senáte so žalobkyňou, pričom vzhľadom na právne významný pomer k žalobkyni ako strane sporu *„ide o skutočnosť spôsobilú vyvolať pochybnosti o objektívnej nestrannosti a nezaujatosti sudcu“*. Takisto sťažovateľ zdôraznil, že niektorí nevyhlásení sudcovia krajského súdu mohli získať poznatky o spore mimo dokazovania, čo niektorí aj priamo potvrdili vo svojich stanoviskách. Najvyšší súd však aj v tomto prípade rozhodol rozdielne, keď niektorých sudcov na základe tejto skutočnosti vylúčil z prejednávania a rozhodnutia sporu a iných nevyhlásil, a to bez náležitého odôvodnenia konkrétnych okolností.

14. Sťažovateľ ďalej poukazuje na rozpory vo vyjadreniach sudcov krajského súdu, ktorí vo vzťahu k žalobkyni najprv uviedli, že sa cítia byť voči nej zaujatí, a následne (po 4 mesiacoch) svoje stanovisko prehodnotili a svoju zaujatosť voči žalobkyni už nevnímali. S týmito skutočnosťami sa najvyšší súd v napadnutom uznesení nevysporiadal ani ich bližšie neodôvodnil. Navyše, najvyšší súd *„do výroku II. uznesenia zahrnul aj sudcov, ktorí od počiatku tvrdili, že sa vo veci cítia byť zaujatí, a to napriek tomu, že v odôvodnení uznesenia deklaroval, že v tomto výroku ide výlučne o sudcov, ktorí sa mali vyjadriť opačne“*.

15. Sťažovateľ teda namieta, že uznesenie najvyššieho súdu v napadnutom rozsahu „*trpí aj vadami zmätočnosti, nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti*“, a argumentuje tým, že uznesenie najvyššieho súdu nespĺňa atribúty rozhodnutia o námietkach zaujatosti, pretože dôvody, pre ktoré bol každý namietaný sudca krajského súdu vylúčený alebo nevyhlásený, nie sú jasné, zrejmé a jednoznačné. Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd dôsledne nevenoval subjektívnej stránke zaujatosti, ale najmä sa nedostatočne zaoberal objektívnou stránkou zaujatosti sudcov krajského súdu, pričom najvyšší súd podrobne neodôvodnil dôvody ich vylúčenia, resp. nevyhlásenia. Najvyšší súd sa, podľa názoru sťažovateľa, v napadnutom uznesení „*obmedzil len na všeobecné definovanie objektívneho hľadiska neustrannosti (nezaujatosti) bez toho, aby tieto všeobecné tézy aplikoval na predmetnú vec, a najmä na individuálne špecifika veci, na ktoré sťažovateľ opakovane poukazoval. Podľa sťažovateľa najvyšší súd v uznesení nie dostatočne podrobne, jasne a zrozumiteľne vyhodnotil dôvody nevyhlásenia namietaných všetkých sudcov krajského súdu a taktiež neuviedol dostatočné dôvody pre nevyhlásenie tých-ktorých sudcov krajského súdu (výrok II. uznesenia).*“.

16. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že napadnutým uznesením najvyšší súd porušil jeho základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil II. výrok napadnutého uznesenia, vrátil vec najvyššiemu súdu a zaplatil sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia. Sťažovateľ zároveň navrhol, aby ústavný súd rozhodol podľa § 130 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o dočasnom opatrení, ktorým zakáže krajskému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 22/2019 vydať rozsudok alebo uznesenie vo veci samej alebo uznesenie, ktorým sa konanie končí, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

17. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 348/2020-71 z 9. júla 2020 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie a uložil krajskému súdu, aby sa v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 22/2019 dočasne zdržal vydania rozsudku alebo uznesenia vo veci samej alebo uznesenia, ktorým sa konanie končí, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu v tejto veci.

18. Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadril odporca svojím podaním, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 7. septembra 2020, v ktorom stručne reprodukoval dôvody napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Dôvody, ktorými sťažovateľ odôvodňoval vylúčenie všetkých sudcov krajského súdu, považoval senát najvyššieho súdu za nedostatočné. Odporca vyjadril presvedčenie, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za nepreskúmateľné, arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené, navrhol ústavnú sťažnosť zamietnuť ako nedôvodnú a zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

19. Ústavnému súdu bola 10. júla 2020 doručená ďalšia ústavná sťažnosť sťažovateľa, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Nc 2/2020-514 z 30. marca 2020 (ďalej aj „druhé napadnuté uznesenie“), ktorým najvyšší súd rozhodol o v poradí druhej námietke zaujatosti, ktorú sťažovateľ vzniesol v konaní vedenom pred krajským súdom pod sp. zn. 7 Co 22/2019 proti sudkyňiam krajského súdu Mgr. Adele Unčovskej, JUDr. Silvii Walterovej a JUDr. Nadežde Wallnerovej (ďalej len „druhá námietka zaujatosti“).

Najvyšší súd druhým napadnutým uznesením nevyлúčil uvedené sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci sťažovateľa na krajskom súde.

20. Ústavná sťažnosť sťažovateľa (pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 1562/2020) napadla v zmysle rozvrhu práce na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 IV. senátu ústavného súdu a sudcom spravodajcom v tejto veci bol sudca ústavného súdu a člen IV. senátu ústavného súdu Libor Duľa.

21. Sťažovateľ v tejto ústavnej sťažnosti (pôvodne vedenej pod sp. zn. Rvp 1562/2020), ktorá bola ústavnému súdu doručená 10. júla 2020, namietal, že aj v poradí druhé napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je ústavne nekonformné, arbitrárne, nezákonné, svojvoľné a zjavne neodôvodnené.

22. Sťažovateľ uvádza, že podľa rozvrhu práce krajského súdu na rok 2019 mal predmetný spor pôvodne prejednať a rozhodnúť senát 7 Co tohto súdu v zložení: JUDr. Blanka Podmajerská, Mgr. Adela Unčovská a JUDr. Mariana Harvancová.

22.1. Na základe oznámenia JUDr. Blanky Podmajerskej v zmysle § 50 ods. 1 CSP rozhodol JUDr. Ľuboš Sádovský, že táto sudkyňa je vylúčená z prejednávania a rozhodovania daného sporu. V nadväznosti na to JUDr. Ľuboš Sádovský vydal 21. februára 2019 v zmysle § 50 ods. 3 CSP a § 51 ods. 4 písm. d) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdech a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdech“) príkaz, aby pomocou technických a programových prostriedkov bol náhodným výberom pridelený iný člen senátu 7 Co, a to spomedzi sudcov občianskoprávneho kolégia vybavujúceho agendu „Co“ s vylúčením predsedov senátov Co (ďalej len „prvý príkaz“). Na základe tohto prvého príkazu bola 25. februára 2019 do senátu zaradená JUDr. Silvia Walterová (išlo o prvú zmenu zloženia senátu 7 Co).

22.2. V nadväznosti na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 1 Nc 5/2019-473 z 28. novembra 2019, ktorým najvyšší súd vylúčil z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu JUDr. Marianu Harvancovú, vydal JUDr. Ľuboš Sádovský 10. decembra 2019 ďalší príkaz, aby pomocou technických a programových prostriedkov bol do senátu 7 Co pridelený iný člen, a to spomedzi sudcov Mgr. Barbory Bartekovej, JUDr. Evy Mészárosovej, JUDr. Ivany Štíftovej, JUDr. Patrície Skotnickej, JUDr. Anny Kašajovej a JUDr. Nadeždy Wallnerovej (ďalej len „druhý príkaz“). Na základe druhého príkazu bola 13. decembra 2019 do senátu 7 Co zaradená JUDr. Nadežda Wallnerová (išlo o druhú zmenu zloženia senátu 7 Co).

22.3. Podľa sťažovateľa ústavná nekonformnosť napadnutého uznesenia spočíva v tom, že sudkyne krajského súdu JUDr. Blanka Podmajerská a JUDr. Mariana Harvancová boli zmenené bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takých zmien v zmysle zákona o súdech a rozvrhu práce krajského súdu na rok 2019.

23. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že najvyšší súd z ústavného hľadiska nesprávne interpretoval a aplikoval rozvrh práce krajského súdu na rok 2019 v časti jeho bodu VII ods. 4, v zmysle ktorého *„Všeobecné zásady platné pre občianskoprávne, obchodnoprávne, správne kolégium zostávajú nezmenené s tým, že navyiac pre občianskoprávne kolégium v zastupovaní predsedov senátov platí zásada: Predseda senátu zodpovedný za chod senátu zastupuje v prípade neprítomnosti predsedu senátu zodpovedného za chod senátu; členovia senátu zastupujú členov senátu. Ak je v konkrétnom senáte aj druhý predseda senátu, tento ako prvý zastupuje predsedu senátu v tomto senáte; zastupuje tiež člena senátu v zastupujúcom senáte (s poukazom na*

ustanovenie § 50 ods. 2 písm. c/ zák. č. 757/2004 Z. z.). „ Podľa názoru sťažovateľa sa uvedený bod rozvrhu práce krajského súdu na rok 2019 má primárne aplikovať pri zastupovaní predsedov senátov v prípade ich neprítomnosti, pričom neprítomnosťou sa v tomto zmysle rozumie napríklad dlhodobá práceneschopnosť a podobne. Rozvrh práce krajského súdu na rok 2019 totiž obsahuje samostatnú osobitnú úpravu týkajúcu sa postupu pri vylúčení sudcov, konkrétne ide o úpravu obsiahnutú v čl. 2 ods. 1 a 2, pričom táto úprava osobitne nerozlišuje, či sa pri vylúčení sudcu na základe jeho oznámenia, resp. na základe námietky zaujatosti vec prideliť sudcovi – „členovi senátov“ alebo predsedovi senátov, keďže táto úprava pri oboch typoch vylúčenia sudcu (na základe oznámenia aj na základe námietky zaujatosti) výslovne hovorí len o pridelení veci alebo sporu inému sudcovi (ak je vylúčený sudca), resp. inému senátu (ak je vylúčený celý senát).

24. S poukazom na uvedené sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že už pri prvom príkaze nebol žiadny ústavne konformný dôvod na to, aby JUDr. Ľuboš Sádovský z náhodného výberu pri obsadzovaní vylúčenej JUDr. Blanky Podmajerskej vylúčil všetkých predsedov senátov Co. Keďže však k takémuto vylúčeniu všetkých predsedov senátov Co pri prvom príkaze zo strany JUDr. Ľuboša Sádovského došlo, možno hovoriť o nezákonnom a svojvoľnom vytvorení zúženej skupiny sudcov krajského súdu, z ktorých mal byť vykonaný náhodný výber. „Náhodný výber“ sudkyne JUDr. Silvie Walterovej je preto v rozpore s ústavnou zásadou neodňateľnosti zákonnému sudcovi a tiež s právami sťažovateľa vymedzenými v tejto ústavnej sťažnosti.

Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho práv vymedzených v tejto ústavnej sťažnosti došlo aj pri druhom príkaze. Aj pre druhý príkaz pritom obdobne platia všetky už uvedené argumenty. Aj v tomto prípade došlo k nezákonnému a svojvoľnému zúženiu skupiny sudcov, z ktorých sa vykonal náhodný výber pri vylúčení sudkyne JUDr. Mariany Harvancovej. JUDr. Ľuboš Sádovský do takejto skupiny zaradil len nasledujúcich členov senátu Co: Mgr. Barbora Barteková, JUDr. Eva Mészárosová, JUDr. Ivana Štiftová, JUDr. Patrícia Skotnická, JUDr. Anna Kašajová a JUDr. Nadežda Wallnerová, hoci uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Nc 5/2019-473 z 28. novembra 2019 neboli v predmetom prípade vylúčení aj ďalší sudcovia krajského súdu zaradení do občianskoprávneho kolégia, ktorí taktiež rozhodujú veci zapísané do súdnych registrov Co. Takými sudcami sú napríklad: JUDr. Ingrid Degmová Pospíšilová, JUDr. Mário Dubáň, JUDr. Michaela Frimmelová, JUDr. Alexandra Hanusová, JUDr. Michaela Králová, JUDr. Zuzana Kučerová, JUDr. Darina Kuchtová, JUDr. Zuzana Posluchová, JUDr. Karol Rihák a iní. Aj v tomto prípade je preto „náhodný výber“ sudkyne JUDr. Nadeždy Wallnerovej v rozpore s ústavnou zásadou neodňateľnosti zákonnému sudcovi a tiež s právami sťažovateľa vymedzenými v tejto ústavnej sťažnosti.

25. Podľa sťažovateľa v oboch prípadoch (pri prvom aj druhom príkaze) nebolo dodržané základné kritérium ustanovené pri pridelení veci podľa § 51 ods. 4 zákona o súdoch, ktorým je náhodný výber ako prostriedok vylučujúci možnosť ovplyvňovania pridelenia konkrétnej veci konkrétnemu sudcovi (konkrétnemu senátu), pretože náhodný výber bol zúžený, a to len na „členov senátov“ pri prvom príkaze, resp. len na tých sudcov krajského súdu, ktorých JUDr. Ľuboš Sádovský (ako vylúčený sudca) výslovne označil v druhom príkaze.

26. Sťažovateľ preto navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že druhým napadnutým uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Nc 2/2020-514 boli porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods.1 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, žiada

druhé napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

27. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 413/2020-14 z 25. augusta 2020 prijal sťažnosť sťažovateľa pôvodne vedenú pod sp. zn. Rvp 1562/2020 na ďalšie konanie.

28. Ústavný súd následne podľa § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 166 ods. 1 CSP a čl. II bodom 10 rozvrhu práce uznesením pléna ústavného súdu č. k. PLs. 47/2020-7 z 26. augusta 2020 spojil ústavné sťažnosti sťažovateľa vedené pod sp. zn. I. ÚS 348/2020 a sp. zn. IV. ÚS 413/2020 na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. I. ÚS 348/2020, a to vzhľadom na z obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť oboch sťažností, totožnosť sťažovateľa a orgánu verejnej moci, proti rozhodnutiam ktorého ústavné sťažnosti smerujú, a totožnosť rozsahu označených práv sťažovateľa.

29. Po prijatí ústavnej sťažnosti vedenej pôvodne pod sp. zn. IV. ÚS 413/2020 (Rvp 1562/2020) a spojení ústavných sťažností na spoločné konanie ústavný súd opätovne vyzval odporcu na vyjadrenie. Najvyšší súd reagoval podaním doručeným ústavnému súdu 2. októbra 2020. Odporca zhrnul odôvodnenie druhého napadnutého uznesenia najvyššieho súdu č. k. 3 Nc 2/2020 z 30. marca 2020 a uviedol, že sťažovateľ nezaložil svoju v poradí druhú námietku zaujatosti voči sudkyňam krajského súdu na argumentácii, že menované sudkyne majú pomer k veci, stranám sporu alebo k ich zástupcom, ale za problematický považoval spôsob zostavenia senátu 7Co predsedom krajského súdu. Konajúci senát najvyššieho súdu podľa vyjadrenia odporcu posudzoval túto problematiku komplexne, nezistil také skutočnosti, ktoré by spochybnili zákonnosť zloženia senátu a odôvodňovali by vylúčenie sudkýň z prejednávania a rozhodnutia veci sťažovateľa. Napadnuté druhé uznesenie najvyššieho súdu považuje za dostatočne odôvodnené, ktoré netrpí vadou nepreskúmateľnosti, arbitrárnosti, a preto žiada ústavnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť. Opakovane odporca vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

30. K ústavným sťažnostiam sťažovateľa sa na výzvu ústavného súdu vyjadrila aj zúčastnená osoba, ktorou je [REDAKOVANÉ] (žalobkyňa v spore so sťažovateľom), ktorej stanovisko bolo ústavnému súdu doručené 19. októbra 2020. Zúčastnená osoba sa vyjadrila, že ústavné sťažnosti sťažovateľa sú neprípustné, keďže sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky na ochranu svojich základných práv, a poukazuje pritom na možnosť podať proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v merite veci dovolanie podľa § 420 písm. e) CSP. Zároveň uvádza, že ústavné sťažnosti sťažovateľa sú aj zjavne neopodstatnené, keďže v nich sťažovateľ neuviedol žiadnu ústavne relevantnú argumentáciu, z ktorej by vyplývalo, že najvyšší súd postupoval pri odôvodňovaní svojich uznesení v rozpore so zásadami elementárnej logiky, interpretoval použité podústavné právne normy v rozpore s ich znením alebo účelom, alebo iným spôsobom zasiahol do jeho práva na súdnu ochranu. Sťažovateľ podľa zúčastnenej osoby neustále zneužíva svoje právo vznášať námietku zaujatosti voči zákonnému sudcovi, avšak nikdy konkrétne neuvádza skutočnosti, z ktorých by mohla vyplývať či už subjektívna alebo objektívna zaujatosť. V závere navrhuje, aby ústavný súd sťažnosti ako nedôvodné zamietol, čo možno v najkratšom čase, keďže konanie na odvolacom súde sa začalo ešte vo februári 2019.

31. Došlé stanoviská odporcu a zúčastnenej osoby boli ústavným súdom zaslané na vyjadrenie sťažovateľovi, ktorý v svojej replike doručenej ústavnému súdu 12. novembra 2020 len v skratke

uviedol, že zotrváva na svojich doterajších vyjadreniach v predmetnej veci a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatých sťažnostiach.

32. Ústavný súd tak upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

33. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdené porušenie jeho základných práv na súdnu ochranu a zákonného sudcu podľa ústavy a listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru dvoma uzneseniami najvyššieho súdu, ktorými najvyšší súd rozhodoval o sťažovateľom vznesených námietkach zaujatosti voči všetkým sudcom krajského súdu (1. námietka) a proti trom členkám odvolacieho senátu 7Co (2. námietka). Napadnuté uznesenia najvyššieho súdu sú podľa sťažovateľa arbitrárne, nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené, keďže sa v nich najvyšší súd nedostatočne vysporiadal s objektívnou stránkou zaujatosti namietaných sudcov, najmä v súvislosti s tzv. teóriou zdania, jeho závery vo vzťahu k nevylúčeniu jednotlivých sudcov uvedených v napadnutom II. výroku prvého uznesenia z 28. novembra 2019 sú podľa sťažovateľa rozporuplné, keďže jeden a ten istý dôvod vylúčenia bol aplikovaný na niektorých sudcov, ktorí z konania vylúčení boli, no zároveň nebol rovnako aplikovaný na sudcov, ktorí z konania vylúčení neboli. V prípade druhého napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 20. marca 2020, ktorým najvyšší súd nevylúčil z rozhodovania sudkyne odvolacieho senátu Co, odôvodňuje sťažovateľ jeho arbitrárnosť tým, že najvyšší súd nezistil podľa sťažovateľa nezákonný postup predsedu krajského súdu, ktorý sám ako sudca vylúčený rozhodnúť v merite jeho veci príkazmi zužoval zoznam sudcov, ktorí mohli byť ustanovení do senátu 7 Co.

34. Článok 46 ods. 1 ústavy zakotvuje právo na súdnu a inú právnu ochranu. Právo na súdnu ochranu ako zásada výkonu súdnictva znamená, že každý, koho právo je ohrozené, dotknuté či porušené, môže sa obrátiť so žiadosťou o nápravu na nestranný a nezávislý súd. V čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy sa *expressis verbis* zakotvuje právo na súdnu ochranu s tým, že „podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon“. Zákonmi upravujúcimi podrobnosti o súdnej ochrane sú jednak zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a jednak procesné predpisy (PL. ÚS 38/99). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 17/2017).

35. Vzhľadom na charakter, konkrétne „nemeritórnosť“ napadnutého uznesenia, musí ústavný súd najprv priblížiť (II. ÚS 50/2015, II. ÚS 356/2016) poznatok, že ústavná sťažnosť je na rozdiel od tradičných opravných prostriedkov budovaných „zdola“ skonštruovaná dodatočne, teda „zhora“,

aby pokryla rozhodnutia a zásahy verejnej moci v ich celej šírke a rozmanitosti. Táto v porovnaní s opravnými prostriedkami unikátna univerzálnosť ústavnej sťažnosti umožňuje prieskum rôznych paralelných konaní vrátane konaní, v ktorých je namietaná nestrannosť. Z uvedeného tiež vyplýva, že ústavný súd prispôsobuje intenzitu prieskumu typu napadnutého rozhodnutia a musí vnímať aj stav veci v čase rozhodovania a vyvažovať medzi právnou pozíciou sťažovateľov na jednej strane a ochranou právnej istoty na strane druhej (II. ÚS 116/2018).

36. Ústavný súd si je vedomý svojej judikatúry, v ktorej opakovane vyslovil, že rozhodovanie o námietke zaujatosti sudcu je rozhodovaním o procesnej otázke a je nezávislým od rozhodovania súdu v merite veci. Vzhľadom na judikatúru všeobecných súdov, v zmysle ktorej je rozhodnutie v merite veci vylúčeným sudcom (nielen v zmysle sudcu, ktorý bol vylúčený rozhodnutím všeobecného súdu, ale aj v zmysle sudcu, ktorý mal byť z rozhodovania veci vylúčený) dôvodom pre využitie mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 420 písm. e) CSP, ústavný súd poväčšine v prípadoch, ak má byť predmetom ústavného prieskumu rozhodnutie, ktorým sa rozhodlo o námietke zaujatosti sťažovateľa, vyslovuje nedostatok svojej právomoci na preskúmanie takého rozhodnutia, prípadne neprípustnosť ústavnej sťažnosti z dôvodu nevyčerpania dostupných prostriedkov nápravy.

37. Vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci, ktorej špecifikám sa ústavný súd venuje v ďalšom odôvodnení svojho rozhodnutia, považoval ústavný súd za potrebné podrobiť namietané uznesenia najvyššieho súdu ústavnej kontrole a odstrániť ich prípadný nepriaznivý dopad na základné práva sťažovateľa už v tomto štádiu konania. Ochrana ústavnosti musí byť rýchla, účinná a hospodárna. Preto je žiaduce, aby sa otázky nestrannosti súdu a sudcu vyriešili už v tomto štádiu konania a nečakalo sa až na prípadné dovolacie konanie. Už o odvolaní účastníka konania má rozhodnúť nestranný sudca. Za hodný pozornosti považuje ústavný súd v tomto prípade aj predmet konania v merite veci, ktorým je ochrana osobnosti žalobcu, a prvostupňovým rozsudkom okresného súdu priznanú výšku primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 200 000 eur. V tejto súvislosti vzal ústavný súd do úvahy aj to, že podanie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v merite veci nemá odkladný účinok a v prípade potvrdenia rozsudku prvostupňového súdu by bola povinnosť sťažovateľa uhradiť mimoriadne vysokú priznanú sumu primeraného finančného zadosťučinenia žalobkyni vykonateľná už právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu.

38. Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu(ov) z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (m. m. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03, I. ÚS 462/2011, I. ÚS 130/2016, I. ÚS 410/2016 a iné).

39. Problematikou nestrannosti sudcu sa vo svojej judikatúre opakovane zaoberal aj EŠLP, ktorý pri jej riešení vychádzal z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Podľa názoru EŠLP sa subjektívna stránka nestrannosti sudcu týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne ich zástupcom. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších

inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a k účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo). Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne javí vonkajšiemu pozorovateľovi (účastníkovi konania), ale to, či reálne neexistujú objektívne okolnosti, ktoré by mohli objektívne viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

40. V rámci objektívneho testu sa v zásade skúma, či, odhliadnuc od osobného presvedčenia alebo správania sudcu, existujú v konkrétnej veci overiteľné skutočnosti, ktoré vzbudzujú pochybnosti o jeho nestrannosti. Z tohto uhla pohľadu môže mať určitý význam aj to, či sa sudca navonok javí ako nestranný. V stávke je totiž dôvera, ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti vo verejnosti vzbudzovať. Z uvedeného vyplýva, že ak v konkrétnej veci existujú legitímne dôvody na obavu, že určitý sudca nie je nestranný, pre rozhodnutie vo veci je stanovisko účastníka konania dôležité, nie je však rozhodujúce. Rozhodujúca je až skutočnosť, že takúto obavu možno objektívne odôvodniť (ESLP vo veci Pescador Valero proti Španielsku, sťažnosť č. 62435/00, bod 23). Možno preto uzavrieť, že sudca sa považuje za predpojatého aj vtedy, ak vzniká navonok legitímny dojem, že by na rozhodnutí vo veci mohol mať osobný záujem (II. ÚS 62/2017, bod 7 odôvodnenia). Platí tu tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti často pripomína, že „spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že je vykonávaná“ („*justice must not only be done, it must also be seen to be done*“, pozri napr. III. ÚS 855/2016, bod 16 odôvodnenia).

Pre účely ustálenia skutkového stavu si ústavný súd zapožičal spis krajského súdu sp. zn. 7 Co 22/2019.

II.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny napadnutým uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Nc 5/2019 z 28. novembra 2019:

41. Z námietky zaujatosti, ktorú sťažovateľ v konaní pred krajským súdom podal, vyplýva, že sťažovateľ namietal zaujatosť všetkých sudcov krajského súdu. Okrem zaujatosti samotnej osoby žalobkyne, ktorá je aktívnou sudkyňou krajského súdu, možno dôvody námietky zaujatosti, ktorú sťažovateľ vzniesol, zhrnúť do dvoch okruhov.

41.1. Sťažovateľ namietal, že všetci sudcovia krajského súdu majú priamy záujem na výsledku jeho sporu so žalobkyňou, a to preto, že predmetom konania v merite veci je žaloba sudkyne, ich kolegyne, na ochranu osobnosti pre tvrdenia sťažovateľa prednesené v ústavnoprávnom výbore Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „výbor národnej rady“) a v samotnom pléne Národnej rady Slovenskej republiky, v ktorých mal sťažovateľ vyjadriť pochybnosti o možnom korupčnom správaní žalobkyne a o tom, že jej rozhodovacia činnosť je poznačená prietiahmi. Zároveň označil krajský súd (na ktorom pôsobia všetci namietaní sudcovia) za najskorumpovanejší súd. Rozhodnutím v merite veci, v ktorej sa podľa tvrdení sťažovateľa rieši aj zásadná otázka rozsahu poslaneckej indemnity a v ktorom bola žalobkyňi priznaná podľa sťažovateľa neprimerane

vysoká suma finančného zadosťučinenia, môže znamenať do budúca dôležitý precedens, jednak vo vzťahu k sudcom a nimi podávanými žalobami na ochranu osobnosti, ako aj vo vzťahu k samotným poslancom a ich slobode prejavu v parlamente.

41.2. Druhým dôvodom, pre ktorý sťažovateľ namietal zaujatosť všetkých sudcov krajského súdu, bol kolegiálny vzťah týchto sudcov so žalobkyňou, ktorá je dlhodobo činná v súdnictve (28 rokov, z toho na krajskom súde už 10 rokov), s niektorými sa stretáva na dennej báze z dôvodu členstva v tom istom senáte, prípadne z dôvodu zastupovania, s niektorými sa pozná dlhé časové obdobie, existuje reálna možnosť, že detaily merita veci, svoj procesný postup vo veci ako žalobkyne a prezentované dôkazy s nimi diskutovala, prípadne sa aj radila o svojom ďalšom postupe a argumentácii, ako to už medzi kolegami býva. Upozornil aj na list Združenia sudcov Slovenska, ktorý bol podnetom na začatie disciplinárneho konania voči sťažovateľovi a ktorý mal byť doručený všetkým sudcom krajského súdu, ktorého predmetom boli okrem iného aj vyjadrenia sťažovateľa na adresu žalobkyne, ktoré sú predmetom meritórneho konania. Aj prostredníctvom tohto listu mali sudcovia krajského súdu získať o spore žalobkyne so sťažovateľom konkrétne skutkové poznatky inak, ako dokazovaním v riadnom procesnom postupe. Pri namietaní zaujatosti sudcov krajského súdu na základe ich vzťahu k žalobkyňi pritom sťažovateľ zdôrazňoval najmä objektívnu stránku a uviedol, že v danej veci nie je namieste spoliehať sa len na subjektívne vyjadrenia jednotlivých sudcov.

42. Ústavný súd sa oboznámil aj s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu č. k. I Nc 5/2019 z 28. novembra 2019, a to najmä s odôvodnením vzťahujúcim sa na druhý výrok napadnutého uznesenia, ktorým najvyšší súd z konania nevytlúčil tam uvedenú skupinu sudcov. Vo výroku I sú uvedení sudcovia, ktorých najvyšší súd z konania vylúčil, a to z dôvodu, že sa jednak cítia byť sami zaujatí, a to buď pre bližší a dlhoročný kamarátsky vzťah so žalobkyňou (aj od školských čias), s ktorou sa aktívne alebo len sporadicky, ale stretávajú aj v súkromí, alebo sa cítia byť zaujatí v súvislosti s osočujúcimi výrokmi, ktoré žalovaný uviedol na adresu všetkých sudcov krajského súdu, ktoré sa týkali ich skorumpovanosti a ktoré považovali za hrubo urážlivé. Sudcovia uvedení v II. výroku (napadnutom ústavnou sťažnosťou) nie sú z rozhodovania veci vylúčení podľa najvyššieho súdu preto, že sa necítia byť zaujatí voči žiadnej zo strán sporu ani k predmetu sporu, ani k právnym zástupcom strán sporu. Žalobkyňa poznajú iba ako kolegyňu a majú s ňou vyslovene pracovný vzťah, ktorý nepresahuje do osobných súkromných, priateľských či iných bližších vzťahov. Sťažovateľa tiež nepoznajú osobne, len z médií ako poslanca národnej rady.

Námietka sťažovateľa, že jeho spor so žalobkyňou nemá charakter len sporu *inter partes*, a aj ostatní sudcovia by mohli mať záujem na výsledku samotného konania v merite veci a o zjavne nepriateľskom vzťahu sudcov k sťažovateľovi pre jeho opakujúcu sa kritiku celého krajského súdu, vyhodnotil najvyšší súd ako nedostatočnú. Zdôvodnil to tým, že vyjadrenia sudcov, ktorí sa necítia byť zaujatí, neindikujú podľa neho v tejto rovine pochybnosti ani nepotvrdzujú tvrdenia sťažovateľa. Objektívna nestrannosť sa totiž posudzuje podľa objektívnych symptómov, t. j. objektívnych skutočností, ktoré sa musia preukázať a musia mať kvalifikovanú intenzitu, ktoré najvyšší súd v tejto veci nevzhliadol.

Najvyšší súd poukázal aj na judikatúru ESLP a ústavného súdu, vysvetlil svoj prístup k posudzovaniu námietky zaujatosti skrz subjektívny a objektívny test nestrannosti sudcov a pritom

zdôraznil, že existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu.

43. Ústavný súd v tejto súvislosti musí prisvedčiť najvyššiemu súdu, že (len) kolegiálne vzťahy medzi sudcami nemôžu byť dôvodom na spochybnenie ich nestrannosti a na ich vylúčenie z prerokovania sporu (napr. IV. ÚS 345/09, I. ÚS 352/2010), pokiaľ tieto kolegiálne vzťahy neprerástli v bližší osobný či kamarátsky kontakt, pričom zároveň aj časové hľadisko a intenzita vzájomných vzťahov môžu zohrávať dôležitú úlohu.

Podľa ústavného súdu je nevyhnutné pri hodnotení prípadných pochybností o nezaujatosti sudcov konajúcich v tej-ktorej veci vziať zreteľ aj na vzťahy medzi sudcami pôsobiacimi na jednom súde, kde majú spoločné pracovisko. Pokiaľ sudcovia určitého súdu majú rozhodovať právne veci, v ktorých ako účastníci konania vystupujú osoby im blízke alebo osoby blízke ich kolegom – sudcom pôsobiacim na tom istom súde, je potrebné s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu venovať zvýšenú pozornosť významu týchto okolností a skúmať aj intenzitu z toho vyplývajúcich pochybností týkajúcich sa nezaujatosti konajúcich sudcov. Súčasne je nevyhnutné dbať na podstatu a význam práva na nestrannosť a nezaujatosť sudcu. V tejto súvislosti sa žiada poznamenať, že medzi sudcami ako kolegami na jednom pracovisku často vznikajú aj bližšie než len kolegiálne vzťahy, čo môže viesť k oprávneným pochybnostiam o ich nestrannosti v prípadoch, v ktorých majú rozhodovať o veciach, na ktorých výsledku môžu mať ich blízki kolegovia osobný, ekonomický či iný záujem (III. ÚS 105/2011).

44. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (rozsudok ESLP vo veci Piersack proti Belgicku, rozsudok z 1. 10. 1982, sťažnosť č. 8692/79). Objektívny prístup spočíva v otázke, či nezávisle na osobnom správaní sudcu určité overiteľné skutočnosti neumožňujú pochybovať o jeho nestrannosti. V tomto smere i zdanie môže byť dôležité. Mal by byť vylúčený každý sudca, u ktorého sa možno oprávnene obávať, že mu chýba nestrannosť. Ide o dôveru, ktorú musia mať sudy pri stranách v demokratickej spoločnosti (rozsudok ESLP vo veci Padovani proti Taliansku, 26. 2. 1993, sťažnosť č. 13396/87). Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu [(rozsudok ESLP vo veci Pullar proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 22399/93) (IV. ÚS 665/2020, II. ÚS 219/2020)].

45. Námietku sťažovateľa, že najvyšší súd v okolnostiach tejto veci neposúdil dostatočným spôsobom objektívnu stránku nestrannosti namietaných sudcov, považuje ústavný súd za relevantnú. Posudzovanie všetkých okolností, či už subjektívnej alebo objektívnej nestrannosti, musí, samozrejme, v každom prípade vychádzať z konkrétneho prípadu a jeho individuálnych a špecifických podmienok. Najvyšší súd mal v tomto prípade nesporne náročnú úlohu posúdiť možnú zaujatosť všetkých sudcov krajského súdu a spôsob, ktorý pri vyhodnotení námietky zaujatosti využil, rozdeľujúc sudcov na tých, ktorí mali bližší osobný vzťah k žalobkyni, prípadne aj sami vyhlásili vlastnú zaujatosť, prípadne negatívny postoj k sťažovateľovi, a tých, ktorí sú so žalobkyňou len v kolegiálnom vzťahu a zaujatými sa byť necítia, možno považovať za v danej veci akceptovateľný. Svoje odôvodnenie však najvyšší súd zúžil len na posúdenie namietanej kolegiálnosti vzťahov sudcov so žalobkyňou, a pritom nevenoval náležitú pozornosť tej námietke

sťažovateľa, ktorá sa vzťahovala najmä na objektívnu stránku nestrannosti namietaných sudcov v súvislosti s tým, čo je predmetom sporu v merite veci.

46. Podľa ústavného súdu bolo potrebné v tomto prípade venovať náležitú pozornosť aj predmetu sporu, ktorým v tomto prípade je žaloba o ochranu osobnosti. Predmetom sťažovateľových výrokov totiž nebola len samotná osoba žalobkyne, ktorú označil za skorumpovanú sudkyňu, ktorej konanie je poznačené prietiahmi, teda nešlo len o výroky sťažovateľa, ktoré by mohli predstavovať zásah do osobnosti žalobkyne. Predmetom sťažovateľových prednesov, ktoré sú predmetom konania, sú aj výroky, ktorými označil celý krajský súd, teda súd, na ktorom aktívne pôsobia namietaní sudcovia, za najskorumpovanejší súd na Slovensku. A to pred výborom národnej rady a v pléne národnej rady. Prípadná urážlivosť výrokov sťažovateľa na adresu krajského súdu a všetkých jeho sudcov je teda skutočnosťou, ktorú je potrebné posúdiť nielen s ohľadom na vzťah k samotnému sťažovateľovi ako autorovi týchto výrokov, ale aj z pohľadu vzťahu k veci, keďže tieto výroky sú samotným predmetom sporu o ochranu osobnosti. Ďalšou skutočnosťou, ktorou sťažovateľ argumentoval pri namietaní zaujatosti všetkých sudcov krajského súdu, a to najmä z pohľadu objektívnej stránky, bol podnet na disciplinárne konanie proti sťažovateľovi, ktoré iniciovalo Združenie sudcov Slovenska a ktorého predmetom mali byť aj výroky sťažovateľa adresované žalobkyňi. Podľa ústavného súdu bolo potrebné vyhodnotiť aj relevanciu tejto objektívne existujúcej skutočnosti a jej prípadný vplyv na tzv. objektívne zdanie nestrannosti namietaných sudcov, a to nielen vo vzťahu k tomu, či sa jednotliví sudcovia krajského súdu cítili byť osobne dotknutí výrokmi sťažovateľa, ale aj vo vzťahu k tomu, do akej miery boli jednotliví sudcovia krajského súdu oboznámení s predmetom sporu.

47. Sťažovateľ zároveň v ústavnej sťažnosti upriamil pozornosť aj na rozpornosť záverov najvyššieho súdu vo vzťahu k niektorým nevyhlúčeným sudcom. Ide o vyhlásenie sudkyne JUDr. Silvie Walterovej z 5. marca 2019 (č. 1. 381 spisu krajského súdu), ktorá oznámila, že žalobkyňu pozná osobne niekoľko rokov, v rokoch 2016 a 2017 boli so žalobkyňou členkami jedného senátu a žalobkyňa ju oboznámila so skutočnosťami, ktoré predchádzali podaniu jej žaloby, a o podrobnostiach jej procesného postupu. Vyjadrila svoju subjektívnu zaujatosť. Namietaným uznesením najvyššieho súdu však vylúčená nebola. Ako vyplýva z tvrdení sťažovateľa, čo si ústavný súd aj overil nazretím do súdneho spisu sp. zn. 7 Co 22/2019, do II. výroku uznesenia (nevyhlúčení sudcovia) najvyšší súd zahrnul aj sudcov, ktorí od počiatku tvrdili, že sa cítia byť zaujatí, no so žalobkyňou majú len kolegiálny vzťah (napr. JUDr. Paulína Pacherová, Mgr. Marián Degma, JUDr. Andrea Krišková, JUDr. Zuzana Mališová, JUDr. Beáta Jurgošová), a zároveň vylúčil sudcov v I. výroku, ktorí taktiež tvrdili, že sa cítia byť zaujatí, no ich vzťah k žalobkyňi neprekročil hranice kolegiálnosti (napr. JUDr. Beáta Trandžíková, JUDr. Karol Kováč, JUDr. Denisa Meszárosová, JUDr. Peter Šamko ml.). Do žiadneho z výrokov napadnutého uznesenia zároveň najvyšší súd nezahrnul JUDr. Eugena Palášthyho, Mgr. Soňu Pekarčíkovú a JUDr. Milana Chalupku. Túto námietku sťažovateľa vyhodnotil ústavný súd ako relevantnú vo vzťahu k tvrdenej arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

48. Vo vzťahu k sudkyňi JUDr. Adele Unčovskej sťažovateľ okrem kolegiálneho vzťahu v ústavnej sťažnosti uvádza, že menovaná sudkyňa je jednou zo sudcov, ku ktorým je sťažovateľ dlhodobo najkritickejší, pretože ju považuje za osobu dlhodobo spojenú so Štefanom Harabinom a ktorá

JUDr. Štefanovi Harabinovi priznala v minulosti vysokú náhradu nemajetkovej ujmy, ako aj pre vzťah so sudcom Ľubošom Sádovským, s ktorým má mať sťažovateľ dlhodobý politický spor. Tieto argumenty však sťažovateľ neuviedol vo vznesenej námietke zaujatosti proti sudcom krajského súdu, a preto najvyšší súd nemal ani možnosť tieto námietky posúdiť, prípadne k nim zaujať stanovisko.

49. Čo sa týka ďalších sťažnostných námietok sťažovateľa, v ktorých poukazuje na to, že najvyšší súd z konania nevylúčil sudcov, ktorí sa reálne so žalobkyňou poznajú dlhé roky, boli so žalobkyňou v jednom senáte či sú v rodinnom alebo inom blízkom vzťahu so sudcami, ktorí vylúčení boli, ústavný súd uvádza, že tieto skutočnosti samy osebe nemusia zakladať objektívne pochybnosti o nestrannosti sudcu. Stále je potrebné hodnotiť nestrannosť v konkrétnych okolnostiach veci. Ani skutočnosť, že sa osoby poznajú už roky (napríklad z vysokoškolských štúdií), prípadne pôsobia v jednom senáte, nemusí osamote zakladať pomer k účastníkovi. V každom prípade je nutné vziať ohľad aj na intenzitu vzájomných vzťahov, osobný presah tohto vzťahu a jeho možný vplyv na schopnosť sudcu vec objektívne posúdiť. Tento osobný presah v týchto prípadoch netvrdil a nemohol objektívnymi skutočnosťami preukázať ani sťažovateľ a ani nevyplývali z vyhlásení sudcov, ktorých sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza.

50. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že tým, že sa najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia nevysporiadal s opodstatnenou líniou argumentácie sťažovateľa vo vznesenej námietke zaujatosti voči všetkým sudcov krajského súdu, a to samotným predmetom sporu o ochranu osobnosti a možnému vzťahu sudcov krajského súdu, ktorí možno nie všetci v subjektívnej rovine, avšak celkom zreteľne v rovine objektívnej, mohli vykazovať relevantné pochybnosti vo vzťahu k nestrannosti spor sťažovateľa nezaujato rozhodnúť, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a riadne odôvodnenie napadnutého uznesenia podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zároveň nesie znaky arbitrárnosti v súvislosti s uvedenými vnútornými rozpormi jednotlivých výrokov a odôvodnením, ako už ústavný súd uviedol v bode 47.

51. Ústavný súd preto rozhodol, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Nc 5/2019 z 28. novembra 2019 porušené (bod 1 výroku nálezu).

52. Ústavný súd v konkrétnych okolnostiach tejto veci považuje za potrebné, aby najvyšší súd opätovne vyhodnotil námietku zaujatosti vznesenú sťažovateľom proti všetkým sudcom krajského súdu najmä, ale nielen, vo vzťahu k objektívnej stránke nestrannosti namietaných sudcov a špecifickým okolnostiam súdnej veci s ohľadom na predmet sporu, na obsah sporných vyjadrení sťažovateľa, ktoré boli smerované nielen proti žalobkyňi, ale aj vo vzťahu ku krajskému súdu ako celku, a prípadne zvažil aj postup podľa § 39 ods. 1 CSP, t. j. prikázal vec na rozhodnutie o odvolaní inému súdu.

II.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 listiny napadnutým uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Nc 2/2020 z 30. marca 2020:

53. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom v poradí druhej námietky zaujatosti sťažovateľa proti sudkyňiam krajského súdu Mgr. Adele Unčovskej, JUDr. Silvii Walterovej a JUDr. Nadežde Wallnerovej vo veci vedenej pod sp. zn. 7 Co 22/2019, ktorú sťažovateľ vzniesol podaním doručeným krajskému súdu 15. januára 2020. V tomto podaní namietal zaujatosť uvedených sudkýň z dôvodu závažných pochybností o zákonnosti a spornosti pri pridelení predmetnej veci senátu krajského súdu 7Co v uvedenom zložení prostredníctvom predsedu krajského súdu JUDr. Ľuboša Sádovského (ako sudcu, ktorý je sám vo veci zaujatý).

54. Napadnutým uznesením č. k. 3 Nc 20/2020 z 30. marca 2020 najvyšší súd o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom rozhodol tak, že uvedené sudkyne krajského súdu z prejednávania a rozhodovania sporu nevyлúčil. Konštatoval, že túto v poradí druhú námietku zaujatosti nezaložil sťažovateľ na argumentácii, že pridelené sudkyne majú k veci, k stranám sporu alebo k ich právnym zástupcom pomer relevantný v zmysle § 49 ods. 1 CSP, ale odôvodnil ju spôsobom, ktorým JUDr. Ľuboš Sádovský, sám ako sudca vylúčený z prejednávania sporu, postupoval pri zostavovaní členov senátu 7 Co.

54.1. Najvyšší súd uviedol, že po podaní odvolania bol spor pridelený senátu 7Co krajského súdu, a teda v súlade s rozvrhom práce na rok 2019 mal vec na odvolacom súde pôvodne prejednať a rozhodnúť senát v zložení: JUDr. Blanka Podmajerská (predseda senátu – zodpovedná za chod senátu), Mgr. Adela Unčovská (predseda senátu s poznámkou „zastupovanie vzájomné“) a JUDr. Mariana Harvancová (predseda senátu s poznámkou „zastupovanie vzájomné“).

54.2. JUDr. Blanka Podmajerská bola na základe jej oznámenia vylúčená z prejednávania a rozhodovania sporu (uznesenie krajského súdu č. k. 7 Co 22/2019-371 z 21. februára 2019). V zmysle bodu VII ods. 4 druhej vety Všeobecných zásad platných pre občianskoprávne, obchodné a správne kolégium rozvrhu práce pre rok 2019, ktoré znie: „*Predseda senátu zodpovedný za chod senátu zastupuje v prípade neprítomnosti predsedu senátu zodpovedného za chod senátu; členovia senátu zastupujú členov senátu. Ak je v konkrétnom senáte aj druhý predseda senátu, tento ako prvý zastupuje predsedu senátu v tomto senáte; zastupuje tiež člena senátu v zastupujúcom senáte (s poukazom na ustanovenie § 50 ods. 2 písm. c) zák. č. 757/2004 Z. z.)*“, sa Mgr. Adela Unčovská bez ďalšieho stala predsedníčkou senátu 7Co v tomto spore. Na základe prvého príkazu predsedu súdu bola pomocou technických a programových prostriedkov spomedzi všetkých členov senátov občianskoprávneho kolégia do senátu 7Co (ako jeho ďalšia členka) náhodným výberom zaradená JUDr. Silvia Walterová (potvrdenie na č. 1. 373 súdneho spisu).

54.3. JUDr. Mariana Harvancová, pôvodná členka senátu 7Co, bola z prejednávania a rozhodovania sporu vylúčená uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Nc 5/2019 z 28. novembra 2019. Na základe uvedeného predsedu krajského súdu opatrením č. k. 1 SprR/3/2019 z 10. decembra 2019 (na č. 1. 479 súdneho spisu) prikázal, aby v predmetnom spore bol namiesto vylúčenej JUDr. Mariany Harvancovej pomocou technických a programových prostriedkov náhodným výberom pridelený iný člen z členov senátov Co (čo umožňoval rozvrh práce), ktorí neboli vylúčení z prejednávania a rozhodovania sporu uznesením najvyššieho súdu z 28. novembra 2019, ktorých predseda súdu

osobitne vymenoval. Na základe uvedeného sa ďalším členom senátu 7Co stala JUDr. Nadežda Wallnerová.

54.4. K argumentácii sťažovateľa o tom, že príkazy na kreovanie senátu 7Co vydával vtedajší predseda súdu JUDr. Ľuboš Sádovský, ktorý bol uznesením najvyššieho súdu z 28. novembra 2019 vylúčený, najvyšší súd uviedol, že uvedené znamená, že JUDr. Ľuboš Sádovský sa ako sudca nesmie podieľať na prejednávaní a rozhodovaní danej veci v odvolacom konaní. To však neznamená, že menovaný v čase vydávania prvého a druhého príkazu nebol predsedom krajského súdu a ako taký nebol oprávnený (ale tiež povinný) plniť úlohy a povinnosti predsedu súdu vyplývajúce z ustanovení zákonov č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a č. 757/2004 Z. z. vrátane povinnosti dbať o riadny chod súdu, ktorému predsedá. Najvyšší súd teda konštatoval, že zo spisu nevyplýva, že by k zloženiu senátu 7Co došlo porušením zákona alebo v rozpore s právnymi názormi ústavného súdu, a preto namietané sudkyne z konania nevyľúčil.

55. V súvislosti s týmto napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo rozhodované o v poradí druhej námietke zaujatosti sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že nezistil v obsahu jeho odôvodnenia nič, čo by malo svedčať o jeho arbitrárnosti alebo nedostatočnej odôvodnenosti. Najvyšší súd sa vysporiadal s relevantnými námietkami sťažovateľa, ktoré predostrel vo vznesenej námietke, preskúmal postup predsedu súdu pri kreovaní senátu 7Co, ktorý má rozhodovať vo veci sťažovateľa. Predseda súdu postupoval v súlade s platným rozvrhom práce krajského súdu na rok 2019 podľa už citovaného bodu VII ods. 4 Všeobecných zásad platných pre občianskoprávne správne a obchodnoprávne kolégium na rok 2019, ktoré sa aplikuje aj pri vylúčení sudcu z prejednávania veci, ako to vyplýva z poznámky uvedenej v zátvorke „*s poukazom na ustanovenie § 50 ods. 2 písm. c) zák. č. 757/2004 Z. z.*“. Takisto záver najvyššieho súdu, že vylúčenie sudcu z prejednania a rozhodovania veci znamená, že sa uvedený sudca nesmie zúčastňovať ako sudca na rozhodovaní o predmete sporu, a nie to, že nesmie vykonávať svoje právomoci a povinnosti pri správe súdu ako jeho predseda, je správny. Samozrejme, v teoretickej rovine je možné pripustiť možnosť, že „zaujatý“ predseda súdu by mohol byť spôsobilý realizovať kroky, ktorými by sa snažil ovplyvniť výsledok rozhodovania vo veci. Avšak v tomto prípade bol postup predsedu krajského súdu pri kreovaní senátu 7Co preskúmaný najvyšším súdom, ktorý konštatoval, že bol v súlade so zákonom, rozvrhom práce a judikatúrou ústavného súdu. Tento záver považuje ústavný súd za ústavne konformný a udržateľný a možný zásah do základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 listiny nezistil, a preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovел (bod 5 výroku nálezu).

II.3. K namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu o námietkach zaujatosti:

56. Z judikatúry EŠLP vyplýva, že konanie o námietke zaujatosti, nezávislé na konaní, v ktorom bola námietka uplatnená, sa týka predovšetkým procesných práv účastníka konania a netýka sa civilných práv a záväzkov podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Aj keď konanie o námietke zaujatosti môže mať vplyv na konanie vo veci samej, ide o nedostatočné spojenie a vzdialené následky, aby mohol čl. 6 ods. 1 dohovoru vstúpiť do hry, a preto je čl. 6 ods. 1 dohovoru na takéto konanie neaplikovateľný (pozri *Ovcharenko proti Ukrajine*, rozhodnutie z 20. 10. 2009, č. 26362/02,

Schreiber and Boetsch, v. Francúzsko, č. 58751/00, rozhodnutie o prijateľnosti z 11. 12. 2003 a tiež Mianiovicz, v. Nemecko, č. 37111/04, 55440/07, 55443/07, rozhodnutie o prijateľnosti z 19. 5. 2009, oddiel 1a) (I. ÚS 507/2016, II. ÚS 235/2019, III. ÚS 414/2017, IV. ÚS 67/2020). Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosti v časti namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyhoviel (bod 5 výroku nálezu).

III.

Zrušenie napadnutých rozhodnutí

57. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Ústavný súd preto zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu č. k. 1 Nc 5/2019-473 z 28. novembra 2019 v rozsahu napadnutého II. výroku (bod 2 výroku nálezu) a vrátil mu vec na ďalšie konanie, v ktorom je viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

58. Napriek záveru ústavného súdu o tom, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu č. k. 3 Nc 2/2020-514 z 30. marca 2020, ktorým najvyšší súd rozhodol o v poradí druhej námietke zaujatosti sťažovateľa, samo osebe nie je arbitrárne a nedošlo ním k porušeniu sťažovateľom označených základných práv a slobôd, považuje v okolnostiach tejto veci za potrebné toto rozhodnutie zrušiť bez toho, aby vrátil vec v tejto časti na ďalšie konanie najvyššiemu súdu (bod 3 výroku nálezu). Dôvodom tohto postupu ústavného súdu je, že zloženie senátu, ktorý má rozhodovať v merite veci sťažovateľa, bolo určené na základe opatrenia predsedu krajského súdu č. k. 1SprR/3/2019 z 10. decembra 2019. Právnym základom tohto opatrenia bolo napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z 28. novembra 2019, ktorým najvyšší súd rozhodoval o v poradí prvej námietke zaujatosti sťažovateľa a ktorým ustálil okruh sudcov krajského súdu, ktorí neboli vylúčení z konania. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu z 28. novembra 2019 (ako právnomu základu opatrenia predsedu krajského súdu) však dospel ústavný súd k záveru o porušení základných práv sťažovateľa z dôvodu jeho arbitrárnosti a ústavnej neudržateľnosti, v dôsledku čoho uznesenie z 28. novembra 2019 zrušil (bod 57). Vzhľadom na tieto okolnosti a v záujme vylúčiť pochybnosti o ďalšom procesnom postupe a ustanovení zákonného senátu v merite veci považuje ústavný súd za potrebné vrátiť vec najvyššiemu súdu do štádia, v ktorom opätovne rozhodne o v poradí prvej námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom (v rozsahu zrušeného II. výroku napadnutého uznesenia) a ustáli nový okruh sudcov nevylúčených z konania, prípadne využije postup podľa § 39 CSP (prikázanie veci inému súdu).

IV.

Trovy konania

59. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním a náhradu ktorých si sťažovateľ uplatnil v sťažnosti. Pri stanovení výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľ vychádzal ústavný súd z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, podľa ktorej základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177,00 eur a hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 375,24 eur vrátane režijného paušálu (2 x 177,00 eur + 2 x 10,62 eur). Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

60. Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2021

Jana Baricová
predsedníčka senátu